

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5Co/762/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4214202448
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 09. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Renáta Pátrovičová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2015:4214202448.2

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v právnej veci navrhovateľa: CASH COLLECTORS SK s. r. o. so sídlom Mlynské nivy 49, Bratislava, IČO: 44 703 015, zastúpený: Havel, Holásek & Partners s. r. o., advokátska kancelária so sídlom Mlynské nivy 49, Bratislava, IČO: 36 856 584, proti odporcovi: C. F., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. I., X., o zaplatenie 2.723,38 eura istiny s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Komárno zo dňa 23. marca 2015 č.k. 10C/275/2014-68, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti výroku o zamietnutí zvyšku návrhu z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Okresný súd Komárno (súd prvého stupňa) rozsudkom zo dňa 23. marca 2015 č. k. 10C/275/2014-68 (napadnutý rozsudok) zaviazal odporcu zaplatiť navrhovateľovi sumu 730,71 Eur so zmluvným úrokom vo výške 18,40 % ročne zo súm 31,77 Eur od 11.02.2010 do zaplattenia, 31,77 eur od 11.03.2010 do zaplattenia, 31,77 eur od 11.04.2010 do zaplattenia, 31,77 eur od 11.05.2010 do zaplattenia, 31,77 eur od 11.06.2010 do zaplattenia, 31,77 eur od 11.07.2010 do zaplattenia, 31,77 eur od 11.08.2010 do zaplattenia, 31,77 eur od 11.09.2010 do zaplattenia, 31,77 eur od 11.10.2010 do zaplattenia, 31,77 eur od 11.11.2010 do zaplattenia, 31,77 eur od 11.12.2010 do zaplattenia, 31,77 eur od 11.01.2011 do zaplattenia, 31,77 eur od 11.02.2011 do zaplattenia, 31,77 eur od 11.03.2011 do zaplattenia, 31,77 eur od 11.04.2011 do zaplattenia, 31,77 eur od 11.05.2011 do zaplattenia, 31,77 eur od 11.06.2011 do zaplattenia, 31,77 eur od 11.07.2011 do zaplattenia, 31,77 eur od 11.08.2011 do zaplattenia, 31,77 eur od 11.09.2011 do zaplattenia, 31,77 eur od 11.10.2011 do zaplattenia, 31,77 eur od 11.11.2011 do zaplattenia, 31,77 eur od 11.12.2011 do zaplattenia, s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo súm 31,77 Eur od 11.02.2010 do zaplattenia, 31,77 eur od 11.03.2010 do zaplattenia, 31,77 eur od 11.04.2010 do zaplattenia, 31,77 eur od 11.05.2010 do zaplattenia, 31,77 eur od 11.06.2010 do zaplattenia, 31,77 eur od 11.07.2010 do zaplattenia, 31,77 eur od 11.08.2010 do zaplattenia, 31,77 eur od 11.09.2010 do zaplattenia, 31,77 eur od 11.10.2010 do zaplattenia, 31,77 eur od 11.11.2010 do zaplattenia, 31,77 eur od 11.12.2010 do zaplattenia, 31,77 eur od 11.01.2011 do zaplattenia, 31,77 eur od 11.02.2011 do zaplattenia, 31,77 eur od 11.03.2011 do zaplattenia, 31,77 eur od 11.04.2011 do zaplattenia, s úrokom z omeškania vo výške 9,25 % ročne zo súm 31,77 eur od 11.05.2011 do zaplattenia, 31,77 eur od 11.06.2011 do zaplattenia, 31,77 eur od 11.07.2011 do zaplattenia, s úrokom z omeškania vo výške 9,50 % ročne zo súm 31,77 eur od 11.08.2011 do zaplattenia, 31,77 eur od 11.09.2011 do zaplattenia, 31,77 eur od 11.10.2011 do zaplattenia, s úrokom z omeškania vo výške 9,25 % ročne zo súm 31,77 eur od 11.11.2011 do zaplattenia, 31,77 eur od 11.12.2011 do zaplattenia, všetko v splátkach po 50,-Eur mesačne počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku pod stratou výhody splátok vždy k poslednému dňu bežného mesiaca. Vo zvyšku návrh zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

V odôvodnení rozsudku súd prvého stupňa uviedol, že navrhovateľ sa návrhom došlým súdu 10.02.2014 domáhal zaviazania odporcu na zaplattenie 2.723,38 Eur so zmluvným úrokom vo výške 18,40 % ročne,

s úrokom z omeškania vo výške 9,50 % ročne zo sumy 2.410,12 Eur od 28.09.2011 do zaplatenia, a náhradu trov konania, ktoré pozostávajú zo súdneho poplatku a z trov právneho zastúpenia.

Návrh odôvodnil tým, že odporca uzatvoril dňa 09.01.2007 so spoločnosťou Slovenská sporiteľňa a.s. (v skratke SLSP a.s.) Zmluvu č. 0242375964, súčasťou ktorej sú Všeobecné obchodné podmienky SLSP účinné od 01.08.2002 (ďalej len VOP), Osobitné obchodné podmienky SLSP pre poskytnutie úverov a povolených prečerpaní účinné od 01.02.2006 (ďalej len ÚP) a Sadzobník poplatkov SLSP, s ktorými sa odporca oboznámil a súhlasil. Na základe tejto zmluvy SLSP poskytla mu úver vo výške 1.141,87 Eur (34.400,-Sk). Odporca sa zaviazal splácať úver pravidelnými mesačnými splátkami vo výške 31,77 Eur (950,- Sk) vždy k 10. dňu v mesiaci, pričom dátum splatnosti prvej splátky bol určený dňom 10.02.2007 a konečná splatnosť úveru bola určená dňom 10.12.2011. Zmluvné strany dohodli poskytnutie úveru bez poplatku, poplatok za správu úveru dohodli vo výške 1,99 Eur (60,- Sk) mesačne, pevnú úrokovú sadzbu ako odplatu za poskytnutý úver vo výške 18,40 % ročne, ročnú percentuálnu mieru nákladov (ďalej len RPMN) vo výške 24,97 % ročne. Podmienky pre splácanie riadne odporca nedodrжал a dostal sa do omeškania. SLSP a.s. ho na túto skutočnosť upozorňovala a vyzývala ho na úhradu splatných záväzkov a napokon v zmysle článku 7.6 VOP vyhlásila mimoriadnu splatnosť úveru ku dňu 27.09.2011 a vyzvala odporcu na uhradenie dlžnej sumy 2.723,38 Eur, ktorá pozostáva z istiny úveru po splatnosti vo výške 2.410,12 Eur a z úrokov z omeškania z nezaplatených splátok vyčíslených od prvého dňa omeškania odporcu so splácaním jeho záväzku do dňa postúpenia pohľadávky t.j. do 26.10.2010 v sume 313,26 Eur. Túto pohľadávku nadobudol od SLSP a.s. Zmluvou o postúpení pohľadávok č. 918/2010/CE. Postúpenie pohľadávky bolo oznámené odporcovi listom zo dňa 03.01.2011, ktorým bol zároveň vyzvaný na okamžitú úhradu dlžnej sumy. Na výzvu odporca nereagoval žiadnou platbou. Popri samotnom plnení uplatňuje si voči nemu aj úroky z omeškania odo dňa 28.09.2011.

Odporca ako účastník konania na ústnom pojednávaní uviedol, že nemôže nesúhlasiť s návrhom, lebo si bral od SLSP pôžičku, ktorú nevedel riadne splácať kvôli tomu, že prišiel o zamestnanie. Od roku 2008 pre zdravotné problémy je nepretržite nezamestnaný, živí sa príležitostnými prácami. Dávky sociálnej pomoci nepoberá. Žiadal, aby mohol pohľadávku navrhovateľa vyrovnať v splátkach po 50,- Eur mesačne.

Súd prvého stupňa na základe vykonaného dokazovania zistil, že zmluvou o splátkovom úvere č. 0242375964 uzatvorenej dňa 09.01.2007 medzi SLSP a.s. a odporcom podľa § 497 až 507 Obchodného zákonníka č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov peňažný ústav poskytol odporcovi úver vo výške 34.400,- Sk (1.141,87 Eur) na pevnú úrokovú sadzbu 18,40 % ročne. Úver sa odporca zaviazal splácať po 957,- Sk (31,77 Eur) vždy k 10. dňu v kalendárnom mesiaci 59-mi splátkami. Prvá splátka bola splatná 10.02.2007, posledná 10.12.2011. Ročnú percentuálnu mieru nákladov účastníci zmluvy určili 24,97 %-mi, poplatok za správu úveru 60,- Sk (1,99 Eur) mesačne. Neoddeliteľnou súčasťou Zmluvy sú VOP, ÚP a Sadzobník poplatkov, s ktorými odporca súhlasil. Odporca si svoju povinnosť pravidelne splácať úver neplnil. Táto skutočnosť medzi účastníkmi konania nie je sporná. SLSP a.s. svoju pohľadávku voči odporcovi postúpila navrhovateľovi Zmluvou o postúpení pohľadávok č. 0918/2010/CE zo dňa 21.10.2010, vedenú v zmluve pod č. 386. Postúpenie pohľadávky bolo oznámené odporcovi listom postupcu zo dňa 12.11.2010. Poštová zásielka bola poštou vrátená odosielateľovi bez doručenia z dôvodu jej neprevzatia adresátom v úložnej dobe.

Na poskytnutom úvere odporca uhradil 1.937,10 Sk a to 16.03.2007 sumu 1.914,- Sk (63,53 Eur) a dňa 10.40.2007 sumu 23,10 Sk (0,77 Eur). Úhrady odporcu boli v sume 28,20 Sk započítané na splatné úroky z omeškania, v sume 1.908,90 Sk na istinu úveru. Dlžná suma 2.723,38 Eur ku dňu 21.10.2010, t.j. ku dňu postúpenia pohľadávky pozostávala z istiny 2.410,12 Eur a z vyčíslených úrokov z omeškania do 21.10.2010 vo výške 313,26 Eur.

V odôvodnení rozsudku citoval ustanovenia § 497, § 499, § 502, § 503 ods. 2, § 504, § 506, § 369 ods. 1, 2 veta prvá.

Ďalej súd prvého stupňa uviedol, že podmienkou pre posudzovanie zmlúv ako spotrebiteľských je skutočnosť, že zmluvnými stranami sú dodávateľ a spotrebiteľ, pričom ich charakteristickým znakom je to, že spotrebiteľ vstupuje do zmluvného vzťahu s dodávateľom za podmienok, ktoré si vopred určil dodávateľ bez možnosti spotrebiteľa tieto podmienky individuálne ovplyvniť. Tieto zmluvy sú spravidla

vopred pripravené na formulároch a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu týchto zmlúv alebo ich zmeny.

Daný právny vzťah medzi účastníkmi konania posúdil v zmysle ustanovení Zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch platnom v čase uzatvorenia zmluvy, ako aj podľa § 23a Zákona č. 634/1992 Zb. a na ustanovenie § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka napriek tomu, že zmluva bola uzatvorená podľa § 497 a nasl. Obchodného zákonníka, ako občianskoprávnu vec (spotrebiteľskú zmluvu), pretože bola uzavretá medzi veriteľom (t.j. právnickou osobou, ktorá má v predmete svojej činnosti okrem iného poskytovanie úverov z vlastných zdrojov) a spotrebiteľom (t.j. fyzickou osobou, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania).

Konštatoval, že predmetom konania je zaplatenie dlžnej sumy vyplývajúcej z úverovej zmluvy, v ktorej má odporca postavenie spotrebiteľa. Toto právo sa premlčuje podľa citovaného ustanovenia Obchodného zákonníka vo všeobecnej štvorročnej premlčacej dobe. Prvá splátka bola splatná 10.02.2007, posledná dňa 10.12.2011. Premlčacia doba pre každú splátku plynula od 11-ho dňa toho ktorého mesiaca. Nakoľko návrh bol podaný súdu 10.02.2014 a mimoriadna splatnosť úveru vyhlásená nebola, splátky splatné do 09.02.2010 sú premlčané. Upozornenie navrhovateľa na vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru nepovažoval za právny úkon podľa článku 7.6.1 VOP SLSP, nakoľko v liste zo dňa 28.07.2011 navrhovateľ len upozorňuje na možnosť vyhlásenia mimoriadnej splatnosti s tým, že keď najneskôr do 15 dní odo dňa odoslania toho upozornenia omeškané splátky nebudú uhradené, tak pristúpi k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru. Pre uvedené s poukazom na ustanovenie § 5b Zákona č. 250/2007 Z. z. v znení účinnom od 01.05.2014, nie je možné priznať navrhovateľovi úspech v časti splátok splatných do 09.02.2014, a preto zaviazal odporcu iba na uhradenie splátok splatných od 10.02.2010 do 19.12.2011 spolu 23 splátok po 31,77 Eur, úhrnom 730,71 Eur spolu s dohodnutým úrokom vo výške 18,40 % ročne a vo zvyšnej časti návrh (na uhradenie dlžnej sumy nad 730,71 Eur s príslušenstvom) zamietol.

Nakoľko odporca sa dostal do v omeškania s úhradou vyššie uvedených splátok, od prvého dňa márneho uplynutia lehoty splatnosti každej dlžnej splátky má navrhovateľ nárok na úroky z omeškania podľa § 517 Občianskeho zákonníka v spojení s ustanovením § 3 ods. 1 Vládneho nariadenia č. 87/2005 Z. z. Základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky od 13.05.2009 do 12.04.2011 bola 1 %, od 13.04.2011 do 12.07.2011 - 1,25 %, od 13.07.2011 do 08.11.2011 - 1,50 %, od 09.11.2011 do 13.12.2011 - 1,25 %, preto súd priznal navrhovateľovi nárok na úroky z omeškania vo výške od 9 % do 9,50 % ročne tak, ako je to uvedené vo výroku tohto rozsudku.

O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 OSP, keďže navrhovateľ mal vo veci 26,83 %-ný úspech. Odporcovi žiadne trovy nevznikli, preto o trovách konania rozhodol tak, že žiadny z účastníkov nemá právo na ich náhradu.

Proti uvedenému rozsudku podal odvolanie navrhovateľ v zamietajúcej časti, v ktorej žiadal rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Poukázal na to, že listom „Posledná výzva pred podaním žaloby“ zo dňa 27.09.2011 vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru ku dňa 27.09.2011 a k tomuto dátumu evidoval pohľadávku vo výške 2.723,38 eura, pričom odporcu vyzval na jednorazovú úhradu alebo uzavretie dohody o splátkovom kalendári. Z toho dôvodu teda premlčacia doba celej pohľadávky začala plynúť až odo dňa 27.09.2011. Návrh podal dňa 10.02.2014, teda nárok si uplatnil ešte pred jeho premlčaním.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku - ďalej OSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 OSP), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 OSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 OSP), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 OSP) a že odvolateľ v odvolaní použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 písm. a/, c/ a f/ OSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 OSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2) a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je potrebné podľa § 221 ods. 1 písm. f/ a h/ OSP v napadnutej zamietajúcej časti zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie z dôvodu nepreskúmateľnosti pre zmätočnosť a nedostatok dôvodov, čím bola účastníkom konania odňatá možnosť konať pred súdom a pre nedostatočne zistený skutkový stav a nesprávne právne posúdenie.

Podľa § 221 ods. 1 písm. f/ OSP, súd rozhodnutie zruší, len ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Podľa § 157 ods. 2 OSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhované dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Súd je povinný rozsudok odôvodniť spôsobom zakotveným v ustanovení § 157 ods. 2 OSP, čo je jedným z princípov riadneho a spravodlivého procesu vyplývajúcich z Listiny základných práv a slobôd ako aj z článku 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktorý predstavuje súčasť práva na spravodlivý proces. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov a právnymi závermi. Stav, kedy rozsudok neobsahuje náležitosti uvedené v ust. § 157 ods. 2 OSP vedie v konečnom dôsledku k tomu, že sa stáva nepreskúmateľným. Ak je rozhodnutie súdu prvého stupňa nepreskúmateľné, musí ho odvolací súd zrušiť, pretože inak by zaťažil konanie vadou, ktorá môže mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Nedostatok odôvodnenia písomného vyhotovenia rozhodnutia je vo svojej podstate porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasledujúcich Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Judikatúra nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument. Aj rozhodnutie formou uznesenia (ak nejde o rozhodnutie, ktorým sa celkom vyhovuje návrhu, ktorému nikto neodporoval alebo o uznesenie, ktoré sa týka vedenia konania) musí obsahovať odôvodnenie, pretože povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vyporiada i so špecifickými námietkami účastníka. Odôvodnenie písomného vyhotovenia rozhodnutia súdu musí obsahovať výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozhodnutia. Súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal; niet v ňom miesta pre dohady a domnienky.

Zákonom požadované riadne a presvedčivé odôvodnenie písomnej formy rozhodnutia súdu je nie len formálnou požiadavkou, ktorou sa má zamedziť vydaniu obsahovo nezdôvodnených, nepresvedčivých alebo neurčitých a nezrozumiteľných rozhodnutí, ale má byť v prvom rade prameňom poznania úvah súdu tak v otázke zisťovania skutkového stavu veci, ako aj v právnom posúdení veci. Inak povedané, účelom odôvodnenia rozhodnutia je predovšetkým preukázať jeho správnosť a odôvodnenie súčasne musí byť i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutí súdu, t.j. musí byť preskúmateľné. Porušením uvedeného práva účastníka na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak potom nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá zároveň aj dôvodnosť podaného odvolania.

Podľa § 221 ods. 1 písm. h/ OSP, súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Právne posúdenie veci je nesprávne, ak súd posúdil vec podľa normy, ktorá na daný skutkový stav nedopadá, alebo právnu normu síce určil správne, avšak nesprávne ju interpretoval, alebo ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

Súd prvého stupňa právny vzťah medzi účastníkmi konania posúdil podľa Obchodného zákonníka, keďže bol toho názoru, že ide o tzv. absolútny obchod. Takéto právne posúdenie je nesprávne.

Za spotrebiteľskú zmluvu sa podľa platného znenia § 52 Občianskeho zákonníka považuje každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Podľa platného znenia § 52 ods. 2 sa ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlíšne zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

V slovenskom právnom poriadku jestvuje duálna právna úprava záväzkov, pričom rozlišujeme ich občianskoprávnu a obchodnoprávnu úpravu. Vzťah týchto dvoch kódexov súkromného práva je vzťahom *lex specialis* ku *lex generalis*, pričom použitie Občianskeho zákonníka je subsidiárne - právne vzťahy podriadené režimu Obchodného zákonníka sa budú riadiť Občianskym zákonníkom v tých otázkach, ktoré Obchodný zákonník neupravuje (§ 1 ods. 2 Obchodného zákonníka).

„Kolíznu“ normu subsumujúcu konkrétny právny vzťah (alebo jeho časť) pod režim konkrétneho kódexu (Občianskeho zákonníka alebo Obchodného zákonníka) predstavuje § 261 Obchodného zákonníka. Toto kogentné ustanovenie obsahuje kritériá pre určenie, kedy sa záväzkové vzťahy spravujú ustanoveniami Obchodného zákonníka. Pokiaľ záväzkový vzťah tieto kritériá nenaplní, vzťahuje sa naň právna úprava obsiahnutá v Občianskom zákonníku. Na základe uvedeného potom rozlišujeme tzv. relatívne obchodné záväzkové vzťahy, ktoré sa spravujú Obchodným zákonníkom iba v prípade, keď všetci účastníci záväzkového vzťahu sú podnikateľmi a absolútne obchodné záväzkové vzťahy, na ktoré sa Obchodný zákonník aplikuje bez ohľadu na povahu účastníka právneho vzťahu. Uvedený systém rozlišovania obchodných záväzkových vzťahov možno ešte doplniť o tzv. fakultatívne obchodné záväzkové vzťahy, v ktorých si zmluvné strany môžu v súlade so zásadou zmluvnej voľnosti dohodnúť obchodno-právny režim svojho záväzku (§ 262 Obchodného zákonníka).

V aplikačnej praxi vznikla otázka významu rozlišovania, či ide o záväzkový vzťah regulovaný Občianskym zákonníkom alebo Obchodným zákonníkom (ba dokonca otázka významu rozlišovania v rámci Obchodného zákonníka, či ide o absolútny obchodný záväzkový vzťah, fakultatívny obchodný záväzkový vzťah, atď.) vo vzťahu k možnosti aplikácie inštitútu spotrebiteľských zmlúv.

Riešenie tejto otázky má niekoľko rovín, pričom každá z nich sama o sebe dáva odpoveď na otázku, či aplikovať inštitút spotrebiteľských zmlúv. Je potrebné:

1. riešiť otázku vzťahu medzi Občianskym a Obchodným zákonníkom
2. zobrať do úvahy existenciu zákona o ochrane spotrebiteľa, s obsahom kogentných noriem verejnoprávneho charakteru
3. zohľadniť požiadavky komunitárneho práva - nevyhnutnosť aplikácie eurokonformného výkladu.

Keďže Obchodný zákonník aplikáciu právnej úpravy inštitútu spotrebiteľských zmlúv nevyklučuje, ani komplexne neupravuje osobitným spôsobom a ide o kogentné ustanovenie Občianskeho zákonníka, je nevyhnutné ju v skutkovo relevantných právnych vzťahoch aplikovať, pričom nie je relevantné, či ide o relatívny obchodný záväzkový vzťah, absolútny obchodný záväzkový vzťah alebo fakultatívny obchodný záväzkový vzťah.

K uvedenému je potrebné ešte doplniť, že znenie § 52 Občianskeho zákonníka bolo významne korigované. Bol odstránený nevyhovujúci taxatívny výpočet spotrebiteľských zmlúv a podľa novej definície je spotrebiteľskou zmluvou každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Toto ustanovenie bolo komentované odbornou verejnosťou slovami: „Zákonodarcu však pod „právnou formou“ s veľkou pravdepodobnosťou rozumel akýkoľvek zmluvný vzťah (nominálny, formálny či neformálny, dvojstranný aj viacstranný a pod.), ktorý vznikne medzi dodávateľom a spotrebiteľom, a to bez ohľadu na to, ustanovenia akého právneho predpisu sa naň aplikujú.“

Zákon č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov obsahoval s účinnosťou od 25. 11. 2004 ustanovenie § 23a, podľa ktorého sa za spotrebiteľské zmluvy považovali zmluvy uzavreté tak podľa Obchodného ako aj podľa Občianskeho zákonníka. Teda ani zmluvou uzatvorenou podľa ustanovení Obchodného zákonníka nebolo možné obísť inštitút spotrebiteľských zmlúv obsiahnutý v Občianskom zákonníku, a to aj preto, že naň odkazovala kogentná norma obsiahnutá v § 23a zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov.

Túto konštrukciu prevzal aj zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, ktorý v § 3 ods. 3 zakotvoval právo spotrebiteľa na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách, pričom sa za takúto zmluvu považovali tak zmluvy uzavreté podľa Občianskeho zákonníka, ako aj zmluvy uzavreté podľa Obchodného zákonníka. Táto konštrukcia odkazu na inštitút spotrebiteľských zmlúv pokrývajúca Obchodný aj Občiansky zákonník bola vypustená novelou č. 397/2008 Z. z. s účinnosťou od 1. novembra 2008, a to vzhľadom na novelu Občianskeho zákonníka č. 568/2007 Z. z., v zmysle ktorej sa za spotrebiteľskú zmluvu považuje každá zmluva uzatváraná medzi dodávateľom a spotrebiteľom, a to bez ohľadu na jej právnu formu.

Odpoveď na otázku aplikovateľnosti inštitútu spotrebiteľských zmlúv vo vzťahoch spravujúcich sa Obchodným zákonníkom významne ovplyvní aj skutočnosť, že tento inštitút je zakotvený v Smernici Rady č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Smernica je právny nástroj Európskych spoločenstiev, ktorý a priori nedisponuje vlastnosťou priameho účinku, čo znamená, že norma obsiahnutá v smernici štandardne potrebuje pre svoju aplikáciu prenos do právneho poriadku členského štátu. Motívom smernice teda nie je unifikácia právnych poriadkov, ale len vytvorenie platformy pre existenciu elementárnych pravidiel spoločných pre všetky členské štáty, ktoré uľahčia fungovanie vnútorného trhu. V procese prenosu normy obsiahnutej v smernici do všeobecne záväzných právnych predpisov členského štátu však môže dôjsť k nepresnostiam. Keďže tieto nepresnosti môžu viesť k diskrepanciám vo fungovaní vnútorného trhu Európskych spoločenstiev, bola vyvinutá doktrína požadujúca tzv. eurokonformný výklad ustanovení právnych predpisov členského štátu, čo znamená povinnosť štátnych orgánov členského štátu Európskych spoločenstiev (pod tento pojem je potrebné zahrnúť aj súd) vykladať svoje právo v čo najvyššej možnej miere eurokonformne, čiže v súlade s právom Európskych spoločenstiev (t.j. tak aby sa dosiahol cieľ sledovaný komunitárnou normou) - v našom prípade v súlade so smernicou 93/13/EHS, ktorá požaduje, aby za tzv. spotrebiteľské zmluvy boli požadované všetky zmluvy medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom. Takéto použitie eurokonformného výkladu sa týka všetkých ustanovení vnútroštátneho práva (teda nie len transpozíčného opatrenia) a je vylúčené, iba ak by išlo o výklad *contra legem*, alebo ak by došlo k porušeniu všeobecných zásad práva, najmä požiadavky právnej istoty a zákazu retroaktivity. Podľa Súdneho dvora Európskych spoločenstiev je povinnosť eurokonformného výkladu inherentnou súčasťou systematiky Zmluvy o založení ES, pretože umožňuje vnútroštátnemu súdu, aby vo veciach spadajúcich do jeho pôsobnosti zabezpečil plnú účinnosť komunitárneho práva.

Právny vzťah medzi účastníkmi konania treba preto posudzovať podľa zák. č. 258/2001 Z. z., pretože v danom prípade išlo o poskytnutie úveru (§ 1 ods. 2 písm. e/ Zák. č. 258/2001 Z. z.). Spory týkajúce sa zmlúv o spotrebiteľských úveroch sú občianskoprávnymi vecami a podstata vzťahu založeného poskytnutím spotrebiteľského úveru je občianskoprávna.

Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa právo premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihladne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

Podľa § 101 Občianskeho zákonníka pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

Podľa ustanovenia § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa (ktoré nadobudlo účinnosť 1. mája 2014) orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihlada aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával.

V preskúvanom prípade je zrejmé, že prvostupňový súd musel vziať na zreteľ § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, keďže rozhodoval o nároku zo spotrebiteľskej zmluvy, teda bol povinný prihladnúť na zákonný dôvod, ktorý bráni priznať plnenie požadované žalobou. Je nutné zohľadniť § 52 ods. 2 vetu tretiu Občianskeho zákonníka, podľa ktorého na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Obe tieto ustanovenia nadobudli účinnosť 1. mája 2014 a právne

predpisy, ktorých súčasťou sú, nemajú prechodné ustanovenia. To znamená, že od ich účinnosti sa vzťahujú aj na právne vzťahy založené pred týmto dňom.

Ustanovenie § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. účinné od 01.05.2014 je možné aplikovať aj na konania začaté pred jeho účinnosťou, t.j. aj na konania začaté pred 01.05.2014. Napriek tomu, že samotné premlčanie má hmotnoprávny charakter, procesná povaha citovaného ustanovenia § 5b vyplýva z jeho samotného znenia, ktoré ustanovenie normuje predovšetkým a najmä procesnú činnosť orgánu rozhodujúceho o nároku zo spotrebiteľskej zmluvy. Na jeho základe sa súdu ako orgánu rozhodujúcemu o nároku zo spotrebiteľskej zmluvy ukladá povinnosť v súdnom konaní z úradnej povinnosti prihliadať na premlčanie v spotrebiteľských veciach, teda ide o konkrétny procesný postup súdu v konaní, čo nasvedčuje procesnoprávnemu charakteru ustanovenia. Keďže ide o procesné ustanovenie, v prípade absencie prechodného ustanovenia platí, že súd postupuje podľa právneho stavu účinného v čase rozhodovania súdu. Preto ak v čase rozhodovania súdu vo veci je účinné ustanovenie § 5b citovaného zákona, súd je povinný ho aplikovať, i keď sa súdne konanie začalo skôr, t.j. pred účinnosťou zákona. Súd prvého stupňa vôbec nevysvetlil na základe čoho dospel k záveru, že premlčanie v danej veci je potrebné posúdiť podľa Obchodného zákonníka napriek tomu, že ide o spotrebiteľský vzťah. Pre posúdenie premlčania sa však v prvom rade bude zaoberať listom navrhovateľa zo dňa 27.09.2011, čiže otázkou či došlo k zosplatneniu úveru.

Vzhľadom k uvedenému odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, pretože súd prvého stupňa nedostatočne zistil skutkový stav, vec nesprávne právne posúdil a rozsudok je nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov.

V ďalšom konaní sa súd prvého stupňa bude dôsledne zaoberať riadnym zistením skutkového stavu, posúdi zmluvné dojednania medzi účastníkmi v zmysle právnej úpravy týkajúcej sa spotrebiteľských zmlúv a úverov. Taktiež sa vyporiada aj s otázkou premlčania s ohľadom na spotrebiteľský charakter vzťahu medzi účastníkmi. Svoje nové rozhodnutie súd prvého stupňa zdôvodní v súlade s § 157 ods. 2 OSP a zároveň rozhodne aj o trovách odvolacieho konania.

Toto rozhodnutie prijal odvolací senát pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.